

BVD / SBP - rapportage over internationale ontwikkelingen
feiten en achtergronden die van belang
kunnen zijn voor de binnenlandse veiligheid

Nr. A84/039

1 juni 1984

's PROBLEMEN EN DE HOUDING VAN HET OOSTBLOK (IIa)

In een tweetal recente rapporten

is aandacht geschonken aan de inter-Palestijnse conflicten en de breuk tussen PLO-voorzitter en het regiem in Damascus. In dit stuk wordt eerst summier ingegaan op Moskou's opstelling jegens Israël, waarna vervolgens enkele algemene opmerkingen worden gemaakt over de Sovjet-houding inzake de Palestijnse kwestie. Tenslotte zal een uiteenzetting worden gegeven over de Sovjet-Palestijnse relaties in de periode van januari 1983 tot aan de uitwijzing van uit Syrië eind juni 1983.

Ook in dit rapport wordt de driedeling van de Palestijnen in gematigden, radicalen en extremisten aangehouden.

's PROBLEMEN EN DE HOUDING VAN HET OOSTBLOK (IIa)

De Sovjet-Unie en de vestiging van Israël

Toen in de tweede helft van de jaren veertig binnen de VN uitvoerig werd gediscussieerd over de toekomst van het Britse mandaatgebied Palestina, steunde de door ambassadeur geleide Sovjetrussische delegatie de vestiging van een afzonderlijke staat Israël naast een Arabisch staat op dat territorium. Die steun was overigens ongetwijfeld slechts ingegeven door geopolitieke overwegingen en zeker niet door een principiële instemming met de doelstellingen van het zionisme en/of het Joods karakter van de te stichten staat Israël.

Geheel binnen het kader van deze geopolitieke uitgangspunten veroordeelde de Arabieren in scherpe bewoordingen, toen zij na de Israëlijsche onafhankelijkheidsverklaring in mei 1948 dat land binnenvielen. Hij voegde hen bij die gelegenheid toe dat het niet de eerste keer was dat zij een uitspraak van een VN-orgaan negeerden.

Curieus was het dat de USSR het eerste land was dat de nieuwe staat Israël diplomatiek erkende. Volgens vrij algemene inschatting werd de toenmalige Sovjet-steun aan Tel Aviv ingegeven door de hoop, dat Israël een bruggehoofd van de USSR in het toen nog door Engeland en Frankrijk gedomineerde Midden-Oosten zou kunnen worden.

Moskou verzet de bakens

In de loop der jaren kroop Israël steeds dichterbij het Westen aan, terwijl belangrijke Arabische staten als Egypte en Syrië zich steeds meer op de Sovjet-Unie gingen oriënteren. Dit proces resulteerde in een gewijzigde houding van Moskou ten opzichte van Tel Aviv. Zo hield de Kremlin in de dagen voorafgaand aan de Zesdaagse Oorlog in juni 1967 strak en stijf vol dat de leiders in Cairo en Damascus zich helemaal niet oorlogszuchtig gedroegen, maar dat juist Israël de situatie dramatiseerde en agressieve bedoelingen koesterde. Enkele dagen na het uitbreken van de vijandelijkheden, op het moment dat de Israëli's het in de Golan gelegen Kuneitra innamen, verbrak de Sovjet-Unie zelfs de betrekkingen met Tel Aviv, onder meer op grond van "de voortdurende agressie van Israël jegens de Arabische staten en de flagrante inbreuken van dat land op resoluties van de Veiligheidsraad". Het Arabische fiasco dwong

de USSR uiteindelijk in te stemmen met Veiligheidsraadsresolutie 242, waarin Israël werkelijke vrede werd toegezegd in ruil voor de ont-ruiming van gedurende de oorlog veroverde Arabische gebieden. De betrekkingen tussen de USSR - en zijn Oosteuropese bondgenoten met uitzondering van Roemenië - en Israël zijn sedert 1967 verbroken gebleven. In november 1975 stemde de Sovjet-afgevaardigde in de Algemene Vergadering van de VN zelfs voor een resolutie, waarin bepaald werd dat het zionisme een vorm van racisme en rassendiscriminatie is.

over het bestaansrecht van Israël

Op 2 april 1983 gaf de Sovjetrussische minister van buitenlandse zaken in Moskou een internationale persconferentie. Hij herinnerde bij die gelegenheid aan de steun die zijn land indertijd had gegeven aan de vestiging van een staat Israël naast een Palestijnse staat. Sindsdien was de Sovjet-visie volgens hem niet veranderd, waaraan hij direct met zoveel woorden toevoegde dat Moskou het standpunt van "die extremistische Arabische kringen die Israël willen elimineren" niet deelde en deze gedachte zelfs als "onrealistisch en onrechtvaardig" bestempelde. Terzijde zij reeds nu opgemerkt dat de minister wel in het midden liet of hij het Joodse karakter van de staat Israël aanvaardde dan wel slechts kon instemmen met een seculiere, gemengd Joods-Arabische staat.

voorzag zijn uitlating evenwel van een veelzeggende restrictieve clause, toen hij zijn betoog vervolgde met eraan te herinneren dat zijn land indertijd alleen had gestemd voor de vestiging van "een vreedzaam, niet-agressief Israël". Hij voegde daaraan toe dat het beleid dat Tel Aviv nu reeds geruime tijd voerde in tegenspraak was met "de politieke en historische basis waarop velen in de jaren veertig de oprichting van een onafhankelijke staat Israël hadden gesteund".

Jammer genoeg gaf niet aan hoe zowel de steun van zijn land aan de anti-zionisme resolutie van de UN als de ten tijde van zijn persconferentie voorbereide oprichting van een 'Anti-Zionisme Comité van het Sovjet-Volk' zich verdroegen met een aanvaarding van Israël. Het kon hem toch niet onbekend zijn dat de vestiging van die staat juist was voor komen uit zionistische idealen.

Tenslotte moet er nog op worden gewezen dat de Sovjet-minister zijn uitlatingen deed op het moment dat PLO-voorzitter en de Jordaanse koning in Amman bijeen waren voor cruciaal overleg over een

eventuele Palestijnse instemming met Jordaans- Amerikaanse vredes-
onderhandelingen , waarbij de Sovjets buiten spel zouden staan.
Vrij algemeen werd aangenomen dat met zijn verklaring vooral
uiting wilde geven aan het Sovjetrussische verlangen weer betrokken
te worden bij het diplomatieke overleg over het Israëliisch-Arabisch/
Palestijnse conflict.

Recente Sovjet-geluiden inzake Israël

Eind februari 1984 herhaalde het in Moskou gevestigde station 'Radio Vre-
den en Vooruitgang' de woorden die in april 1983 aan het bestaans-
recht van Israël had gewijd, inclusief de dezerzijds als beperkend
beschouwde clausule.

Rond diezelfde tijd schreef TASS-directeur een commentaar
waarin hij herinnerde aan de oproep van de VN in 1947 tot de vestiging
van een Joodse en een Arabische staat in het mandaatgebied Palestina.
Als Israël nu de Arabieren verhinderde hun deel van die VN-resolutie
te verwezenlijken, zette dat land de complete uitspraak uit 1947 en
daarmee ook het eigen bestaansrecht op het spel, zo waarschuwde de
regering in Jeruzalem *).

Medio maart 1984 tenslotte bracht een niet-officiële Sovjetrussische
delegatie een bezoek aan Israël op uitnodiging van een aantal leden
van de Knesseth, het Israëliische parlement. Een der delegatieleden,
, hoofd van de afdeling Afrika/Midden-Oosten van het
Sovjet-persbureau Novosti, verklaarde bij aankomst dat het Kremlin
de diplomatieke relaties met Jeruzalem eerst wilde herstellen als Israël
zijn agressieve politiek zou hebben opgegeven.

*) Vgl. Ma'ariv dd. 12-3-1984.

Moskou en de Palestijnse zaak

In de jaren zeventig waren de relaties tussen de Sovjet-Unie en de overkoepelende Palestijnse bevrijdingsorganisatie PLO inmiddels steeds beter geworden. Dit resulteerde er uiteindelijk in dat in oktober 1981 aan het PLO-kantoor in Moskou een diplomatieke status werd toegekend. Voorzover bekend hebben de Kremlin-leiders nimmer druk uitgeoefend op de PLO om de uiteindelijke strategische doelstellingen van die organisatie uit het Palestijnse Nationale Handvest te verwijderen.

Het plan-----

In zijn rede tot het 26e congres van de CPSU in februari 1981 formuleerde de toenmalige Sovjetleider onder andere voorstellen voor een oplossing van de Palestijnse kwestie. Deze passage uit zijn rede werd later bekend als de oorspronkelijke versie van het naar hem genoemde plan- . Tijdens een diner ter ere van een Moskou bezoekende Zuid-Jemenitische delegatie, medio september 1982, ging nader in op zijn ideeën inzake een vredesregeling en werkte hij deze verder uit. Hij verklaarde bij die gelegenheid dat zijn voorstel zijn inziens niet in tegenspraak was met het eerder die maand door de Arabieren aanvaarde plan-Fez. Het enkele weken oude plan- kwalificeerde hij vervolgens als "fundamenteel slecht".

De begin januari 1983 in Praag gehouden topconferentie van het Warschau-Pakt sprak zich tenslotte ook uit over de Palestijnse problematiek. In de betreffende passage uit de slotverklaring, die als de meest recente versie van het plan- geldt, valt te lezen dat de Oosteuropese landen "de door de Arabische topconferentie in Fez opgestelde principes positief waarderen" (hetgeen overigens wel iets anders is dan 'onderschrijven'). Volgens het communiqué moet de enig mogelijke en allesomvattende regeling van de Midden-Oosten-problematiek, zoals die door

de WP-partners wordt voorgestaan, voorzien in :

- Volledige terugtrekking van de Israëlische troepen uit alle sedert 1967 bezette gebieden, inclusief Oost-Jeruzalem. (De in 1948 door de Israëli's veroverde landstreken, die volgens de VN-resolutie van 1947 tot de op te richten Arabische staat dienden te behoren, werden in dit verband in het geheel niet genoemd !).
- Erkenning van de legitieme rechten van het Arabische volk van Palesti inclusief het recht op vestiging van een eigen, onafhankelijke staat.

(Merkwaardig genoeg wordt "het recht op terugkeer van de Palestijnen naar hun huizen en landerijen", waaruit zij in 1948 zouden zijn verdreven, in ieder geval niet expliciet genoemd. Dit bevreemdt te meer omdat de PLO dit recht steeds weer met name opvoert).

- Waarborging van het recht van alle staten in de regio op een veilig en onafhankelijk (!) bestaan.
- Beëindiging van de oorlogstoestand tussen Israël en de Arabieren en het stel van de vrede (die overigens tussen de beide partijen nog niet heeft bestaan).
- Opstelling en aanvaarding van internationale garanties voor een vrede-regeling als uitvloeisel van een internationale conferentie, waaraan alle betrokkenen deelnemen, dat wil zeggen in ieder geval zowel Israël en de PLO als de VS en de USSR. De VN zal hierbij een belangrijke rol moeten spelen.

Geconstateerd kan worden dat het bestaansrecht van Israël steeds is erkend, zij het in de redevoeringen van duidelijker dan in de WP-verklaring. Dat voor een allesomvattende regeling wordt gepleit komt omdat de Sovjets vrezen bij deelaccorden à la Camp David buiten spel te blijven staan. Het lijkt tenslotte veelbetekenend dat Veiligheidsraadsresolutie 242 ("land voor vrede") in het geheel niet wordt genoemd.

De PNC over het plan-----

Tijdens de 15e zitting van de PNC, in april 1981 in Damascus, werd uitgesproken dat de toenmalige versie van het plan- "gunstig is ontvangen". De in de concept-tekst van het slotcommuniqué voorkomende positievere beoordeling van het plan als "geschikte basis voor een rechtvaardige oplossing", werd geschrapt.

Tijdens zijn volgende zitting in februari 1983 drukte de PNC in de slotverklaring "waardering en steun" uit voor de Praagse versie van het plan-

Voor zeer gematigde Palestijnen als wijlen stond het als een paal boven water dat door de PNC in 1981 in Damascus en in 1983 in Algiers gedane uitspraken een aanvaarding van het plan-betekenden en derhalve een erkenning van het bestaansrecht van Israël inhielden. Dezerzijds bestaat evenwel de indruk dat bij Palestijnen die zo denken de wens de vader van de gedachte is.

-----in Moskou-----

Een maand voordat de 16e zitting van de PNC zou plaatsvinden, bezocht een PLO-delegatie op uitnodiging van de Sovjet-top van 11 tot 14 januari 1983 Moskou. De door geleide delegatie voerde overleg met een Sovjetrussische delegatie bestaande uit de toenmalige partijleider, BuZa-minister en partijsecretaris, tevens hoofd van de afdeling buitenland van de CPSU.

In de na afloop van het overleg uitgegeven gemeenschappelijke verklaring werd Israël opgeroepen zich volledig en onvoorwaardelijk terug te trekken uit alle sedert 1967 bezette Arabische gebieden, inclusief Oost-Jeruzalem en werd steun betuigd aan de onvervreembare nationale rechten van de Palestijnen onder leiding van de PLO. Het door de Palestijnen in dit verband altijd gememoreerde "recht op terugkeer" bleef opnieuw onvermeld, ongetwijfeld omdat de Sovjets dit recht in ieder geval niet in het openbaar willen erkennen.

Het communiqué keerde zich vervolgens fel tegen het plan-, omdat het de creatie van een Palestijnse staat zou willen voorkomen en de PLO beoogde te verwijderen uit het internationale overleg dat tot een oplossing van de Palestijnse kwestie zou moeten leiden. Inzake een toekomstige (!) conferentie tussen een onafhankelijke (!) Palestijnse staat en Jordanië meldde de verklaring dat de Sovjet-leiders "begrip hadden" voor de Palestijnse instemming daarmee en accoord gingen met de besluiten die het Palestijnse volk dienaangaande zou nemen.

Veelbetekenend mocht het genoemd worden, dat in het communiqué op geen enkele wijze met zoveel woorden instemming met of steun aan het plan- werd betuigd. De oproep van de inmiddels overleden Sovjet-leider tot het houden van een internationale conferentie werd daarentegen wel expliciet vermeld.

Tenslotte uitten beide zijden hun voldoening over "het hoge niveau waarop de Sovjet-PLO relaties zich hadden ontwikkeld" en bevestigden zij hun streven "de vriendschappelijke samenwerking te consolideren".

De felle uithaal naar het plan- was opvallend, zeker tegen de achtergrond van een bericht van het Palestijnse persbureau WAFA dd. 14 januari, dat tijdens een persconferentie in Moskou had verklaard dat dit plan positieve punten bevatte, alhoewel het volgens hem de cruciale kwesties ontweek. Voorts zou de PLO-voorzitter hebben gezegd dat het Kremlin "instemde" met de Palestijnse opstelling inzake de toekomstige confederatie tussen Jordanië en Palestina. De vraag dringt zich evenwel op of "instemmen" niet meer is dan "begrip hebben". Vermeldenswaard is ook nog dat Radio Monte Carlo, een radiostation met goede contacten in Palestijnse kringen, op 21 januari vanuit Damascus meldde dat de Sovjets tijdens het overleg in Moskou de PLO hadden opgeroepen Jordanië af te houden van het plan- . In een enkele weken later gepubliceerd vraaggesprek *) wist

te vertellen dat de Sovjet-leiders tijdens de besprekingen met grote nadruk hadden gewezen op de gevaren van het plan-

Overigens onthulde Radio Monte Carlo tevens dat de PLO-voorzitter zich er in Moskou over had beklagd de via Damascus lopende Sovjetrussische wapenzendingen niet meer te ontvangen, omdat ze door de Syriërs werden geconfisceerd. Hij had daarom gevraagd rechtstreeks aan de PLO te gaan leveren. De Sovjetleider had daarop te verstaan gegeven dat daar geen sprake van kon zijn en dat hij maar met de Syrische leiders moest gaan overleggen en zich diende te realiseren dat coördinatie met Damascus voor hem van levensbelang was. Deze aansporingen moeten pijnlijk hebben getroffen omdat reeds sedert medio september 1982 ieder overleg met hem uit de weg ging.

*) Al-Khalij (UAE) dd. 8-2-1983.

Moskou en de PNC--bijeenkomst in Algiers

De leider van de Sovjetrussische delegatie naar de bijeenkomst van de PNC in Algiers in februari 1983 fulmineerde in zijn toespraak tegen de "smerige doeleinden" van de VS in het Midden-Oosten en vooral tegen het "huichelachtige en kwaadaardige" plan- .

In Moskou moet met instemming kennis zijn genomen van de passage in de slotresolutie, waarin werd gestipuleerd dat de vriendschappelijke relaties met "de socialistische landen onder leiding van de USSR" (een woordkeus die in orthodox-communistische kring niet zou misstaan) verder ontwikkeld en verdiept dienden te worden.

Na afloop van de bijeenkomst in Algiers stelden de Sovjetmedia met voldoening vast dat de PNC het plan- radicaal en totaal van tafel had geveegd. Zo meldde de verslaggever van het gezaghebbende Sovjet-russische weekblad 'Novoye Vremya' zijn lezers in een nabeschouwing dat een afwijzing van dat plan als een rode draad door alle discussies had gelopen.

Sovjet-waarschuwing aan _____ ?

Eind maart werd Israël in een scherpe officiële Sovjetverklaring gewaarschuwd geen offensieve plannen jegens Syrië te koesteren. In deze aanzegging werd Syrië omschreven als "bastion tegen de zionistische en imperialistische plannen voor het Midden-Oosten". De vraag dringt zich of Moskou hier niet alleen expliciet Israël de wacht aanzegde, maar ook

- aan de vooravond van zijn bezoek aan Amman - impliciet wilde afschuwden zijn bondgenootschap met het bedreigde maar standvastige Syrië niet in te ruilen voor een nauwe samenwerking met het schipperende en koketterende Jordanië.

Overleg _____ - _____ mislukt

De mislukking van het Jordaans-Palestijnse overleg begin april 1983 werd door de Sovjets met instemming begroet, vooral toen de regering in Amman liet weten wegens de negatieve uitkomst af te zien van vredesoverleg met de Amerikanen. Het moet de leiders in het Kremlin overigen

onaangenaam hebben getroffen dat de besprekingen volgens persberichten alleen op niets waren uitgelopen omdat de Al Fatah-top van mening was bij de Jordaanse regering onvoldoende begrip te hebben gevonden voor de Palestijnse nationale rechten. Voorzover bekend speelde de weigering van Amman in te gaan op de wens van de Sovjet-Unie om deel te nemen aan het onderhandelingsproces in ieder geval naar buiten toe geen enkele rol bij de Palestijnse besluitvorming.

-----in Moskou-----

Een door secretaris-generaal _____ geleide PFLP-delegatie verbleef van 25 april tot 2 mei in Moskou op uitnodiging van het Sovjet-russische 'Comité voor Solidariteit met de Afro-Aziatische Volkeren' *). De Palestijnse bezoekers werden onder andere ontvangen door CC/CPSU-secretaris _____, tevens hoofd van de afdeling buitenland van de CPSU. Gesprekken vonden plaats met "vertegenwoordigers van het Sovjet-publiek", bij welke gelegenheden de gasten spraken over de resultaten van de 16e zitting van de PNC, die volgens hen de vastbeslotenheid van het Palestijnse volk om zijn nationale rechten te verdedigen had bevestigd, en over de activiteiten die het PFLP en andere Palestijnse organisaties ondernamen voor de consolidering van het Palestijnse verzet. Ter gelegenheid van het bezoek publiceerde TASS op 3 mei een interview met _____. Daarin noemde deze als een van de belangrijkste taken van de PLO het verijdelen van "de plannen van _____ en de internationale reactie", die erop gericht zijn "de Palestijnse kwestie op te lossen op een voor de Palestijnen zelf onaanvaardbare wijze".

-----bij-----

Het Sovjetpersbureau TASS maakte op 4 mei met het nodige enthousiasme melding van het bezoek dat _____ een dag eerder aan _____ had gebracht

*) Dit comité is in feite het Sovjet-filiaal van de internationale 'Organisatie voor Solidariteit met de Afro-Aziatische Volkeren' (AAPSO), een communistische mantelorganisatie met hoofdkwartier in Egypte (!). Het comité treedt normaliter op als gastheer bij bezoeken van delegaties van de afzonderlijke Palestijnse verzetsbewegingen.

**) TASS dd. 2-5-1983.

Opvallend was dat in het persbericht de meeste aandacht werd geschonken aan de lof van de PLO-voorzitter voor het bewind in Damascus, in het bijzonder voor het consistente Syrische verzet tegen "vijandelijke intriges". Voorts werd met klaarblijkelijke tevredenheid vermeld dat de Palestijnse leider had opgeroepen tot een versterking van de strategisch alliantie tussen de PLO en Syrië. Tenslotte wist het persbureau - evenal overigens de Syrische media - te vertellen dat tijdens het overle nadruk had gelegd op "het belang van de leidende rol van Damascus bij het verweer tegen het offensief dat door imperialistische krachten in de regio was ingezet".

De indruk bestaat evenwel dat zeker in het geval van de laatste Sovjet-uitlating de wens de vader is geweest van de gedachte. Des te meer omdat (CC/Fatah) volgens persberichten *) had verklaard dat het belangrijkste geschilpunt tussen Syrië en de PLO was en bleef de tevergeefse eis van aan Damascus om het recht van de Palestijnen te erkennen zelf hun internationale politiek te mogen bepalen. Volgens was zover echter nog steeds niet gekomen.

Muiterij tegen-----

Enkele dagen na 's bezoek aan brak er binnen Al Fatah een muiterij uit tegen de PLO- en Al-Fatah-voorzitter . De muiters wezen onder andere iedere diplomatieke oplossing van het Israëliisch-Arabisch/Palestijnse conflict af, ook het plan- , omdat zij onder geen beding wilden instemmen met welke erkenning van het bestaansrecht van een staat Israël dan ook.

De muiters kregen onmiddellijk steun van twee links-progressieve, Moskou gezinde leden van het CC/Al Fatah, en (***). Interessant is dat kantoor hield - en voorzover bekend nog steeds houdt - in het gebouw van de Palestijns-Sovjetrussische Vriendschapsvereniging in Damascus ****), wellicht als voortvloeijsel uit de taak

*) Vgl. 'Le Monde', dd. 5-5-1983

***) In Sovjet-persberichten over de tegenstellingen binnen Al Fatah, zoals die overigens eerst na de uitwijzing van uit Syrië verschenen, werd omschreven als leider van de linkervleugel van die verzetsbeweging.

****) Zoals bekend is (PLO/EC, CC/Fatah) voorzitter van de vereniging. Hij geldt als een ARAFAT-aanhanger.

waarmee hij in 1979 binnen Al Fatah zou zijn belast, namelijk het onderhouden van de contacten met de in Oost-Europa bestaande Al Fatah-afdelingen.

Opvallend genoeg zwegen de Sovjet-media niet alleen de suiterij dood, maar zwegen zij in alle talen over de meningsverschillen die zich onder de Palestijnen hadden geopenbaard. Ook mededelingen zoals die in de Arabische pers verschenen over ontmoetingen van met de Sovjet-ambassadeur in Damascus, , werden in de Sovjet-media niet aangetroffen . Anderzijds werd de pers in de USSR niet moe te betogen dat het standvastige Syrië aan ernstige bedreigingen van de kant van Israël en Amerika bloot stond.

Bezoeken aan Moskou

Op 23 mei berichtte Radio Damascus dat de extreme Palestijn (PLO/EC, plv. secretaris-generaal PFLP/GC) in Moskou vertoefde, waar hij een verklaring had afgelegd tegenover de correspondent van het Syrische persbureau SANA. Voor het overige is dit bezoek geheel buiten de publiciteit gehouden.

Een door CC-lid geleide Al Fatah-delegatie **) bezocht de Sovjet-hoofdstad van 1 tot 8 juni op uitnodiging van het eerdergenoemde 'Comité voor Solidariteit met de Afro-Aziatische Volkeren'. Er werd overleg gevoerd met niet nader aangeduide functionarissen van het ministerie van buitenlandse zaken en de afdeling buitenland van de CPSU. Voorzover bekend werd de afvaardiging niet ontvangen door Sovjet-autoriteiten als en .

Op 7 juni gaf een internationale persconferentie. De weergave daarvan in de Westerse pers verschilde nogal opvallend van het verslag dat Radio Moskou uitzond. Zo verzweg dit radiostation iedere verwijzing naar de Palestijnse broederstrijd en maakte het ook geen melding van 's uitspraak dat de toenmalige Sovjetleider

**)

In de Westerse pers werd wel gesuggereerd dat de delegatie h. zullen leiden , maar dat hij daar uiteindelijk vanaf had gezien weg de gespannen situatie in het Midden-Oosten. Deze suggestie lijkt zi. moeilijk te verdragen met het feit dat hij op 3 en 4 juni Roemenië recht.

steunde *) en hem recent twee boodschappen had doen toekomen. Het was de Westerse correspondenten overigens wel opgevallen dat niet nader wilde ingaan op de inhoud daarvan, noch op de vraag met wie hij precies had gesproken. Het verslag van Radio Moskou haalde fel uit naar het plan- in het bijzonder en de Amerikaanse politiek in het algemeen.

Het persbureau van Qatar, QNA, wist op 10 juni met een beroep op ongeïdentificeerde Palestijnse bronnen te melden dat in Moskou toezeggingen had ontvangen inzake wapenleveranties in de komende drie jaren. De levering zou gaan lopen via "een Arabische staat die speciale banden met de USSR heeft", derhalve naar alle waarschijnlijkheid via Syrië, Irak, Zuid-Jemen (landen die een vriendschapsverdrag met de Sovjet-Unie hebben gesloten), Lybië of Algerije. Latere klachten uit het kamp van gaven aan dat deze Sovjettoezegging, zo die niet aan Palestijnse fantasie was ontsproten, nimmer is geëffectueerd.

Overigens meldde Wafa op 3 juni - dus tijdens het bezoek van - dat die dag de Sovjet-ambassadeur in Damascus had ontmoet. Deze overhandigde hem een brief van de Kremlin-leiders, met de aanmaning de "imperialistische plannen voor de regio" tegemoet te treden "vanuit een sterke, verenigde positie gebaseerd op nauwe relaties tussen Syrië en de PLO en op Palestijnse eenheid onder de legitieme leiding van". Opmerkelijk genoeg berichtte TASS dit gebeuren wel, zij het zonder vermelding van de zinsnede "onder de legitieme leiding van Verzwegen de Sovjets iets of had de Wafa-redactie zich weer eens laten meeslepen door een overmaat aan fantasie ?

Op 21 juni zond de PLO-voorzitter een urgente boodschap aan onder meer leiders in het Kremlin, met een klaagzang over de voor hem vaststaande situatie van Syrië aan de opstandelingen en met het verzoek om Damascus onder druk te zetten. Ook dit verzoek werd in de Sovjetmedia doodgezwegen, ten

*) In een op 8 juni uitgezonden commentaar op het bezoek meldde Radio Moskou slechts dat steun had betuigd aan "ARAFAT, de PLO/EC-voorzitter".

de volgende dagen al evenmin (trionfantelijk) kon gewagen van een positieve reactie uit Moskou op zijn smeekbede; was zo'n antwoord wel gekomen, dan had hij dat ongetwijfeld vanaf de daken gescheeuwd.

Diezelfde dag arriveerde , wederom aan het hoofd van een Al Fatah-delegatie, opnieuw in Moskou, nu evenwel slechts op doorreis naar Havana waar het gezelschap uiteindelijk op 24 juni arriveerde *). Omtrent de activiteiten van de reizigers tijdens het oponthoud in de Sovjet-hoofdstad is niets bekend gemaakt.

•)

In de Cubaanse pers werd niet alleen als lid CC-Al Fatah omschreven, maar ook als "hoofd van het Verenigd Veiligheidsapparaat van de Palestijnen". Voorzover dezerzijds bekend is gaat het bij dit laatste om een Al Fatah-orgaan.